

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

'आदर्श महाविद्यालय', घनसावंगी जि.जालना

मराठी विषयाच्या अभ्यासक्रमाचा आराखडा

बी.ए.प्रथम वर्ष

२०११ -१२ पासून लागू

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

'आदर्श महाविद्यालय', घनसावंगी जि.जालना

मराठी विषयाच्या अभ्यासक्रमाचा आराखडा

बी.ए.प्रथम वर्ष

पेपर कोड क्रमांक	पेपर क्रमांक	पेपर शीर्षक	क्रेडीट
०१	०१	भारतीय भाषा : मराठी गद्य - पद्य आणि उपयोजित मराठी	०४
०२	०२	भारतीय भाषा : मराठी वैचारिक ललित गद्य आणि उपयोजित मराठी	०४
C-०१	०१	A - Major Curriculum कथात्मक साहित्य : स्वरूप, संदर्भ आणि आकलन	१०
C-०२	०२	A - Major Curriculum कथात्मक साहित्य : स्वरूप, संदर्भ आणि आकलन	१०
S-०१	०१	B: Major (Supportive) C: Major (Applied / innovative) कथा: आशय आणि अविष्कार	०४
S-०२	०२	B: Major (Supportive) C: Major (Applied / innovative) कथा: आशय आणि अविष्कार	०४
L-०१	०१	Life Skill Curriculum A : Job oriented soft skills प्रसार माध्यमांसाठी लेखन कौशल	०२
L-०२	०२	Life Skill Curriculum B : Value oriented courses प्रसार माध्यमांसाठी लेखन कौशल	०२

Handwritten signature

भारतीय भाषा: मराठी

गद्य - पद्य आणि उपयोजित मराठी

अभ्यासपत्रिका १ ली

प्रथम सत्र : २०११-१२ पासून

कोड क्रमांक ०१

घटक : १ कथा : स्वरूप आणि आकलन.

- मरी आईचा गाडा : अणाभाऊ साठे
- इडा पिडा टळो : आसाराम लोमटे
- पुनित : श्रेणीक अन्नदाते
- बिंदीया : जावेद पाशा

घटक : २ कविता : संदर्भ आणि सौंदर्य.

- 'आम्हा घरी धन । शब्दाचीच रत्ने : संत तुकाराम
- फुलपाखरु व फुलाची कळी : सावित्रीबाई फुले
- आजाराच्या कविता : हेमंत दिवटे
- कुपोषण : बाबाराव मडावी
- सत्कार : नरेंद्र मारवाडे

घटक : ३ लेखन विषयक नियम :

- न्हस्व दीर्घ (अन्त्य अक्षरे)
- न्हस्व दीर्घ (उपान्त्य अक्षरे)
- सामान्यरूप, इतर

घटक : ४ जीवन व्यवहारात / व्यवसायक्षेत्रात मराठीचा वापर,

वृत्तपत्र, शोअर, दूरदर्शन, शेती, कारागिरी, बलुतेदारी, न्यायालय, पर्यटन, खेळ, शिक्षण, संगणक, इत्यादी क्षेत्रातील शब्दांची यादी.

भारतीय भाषा: मराठी

वैचारिक ललित गद्य आणि उपयोजित मराठी

अभ्यासपत्रिका २ री

द्वितीय सत्र :- २०११-१२

कोड क्रमांक ०२

घटक : १ वैचारिक साहित्य : स्वरूप व संकल्पना

१. आपली दृष्टी दूर ठेवा पायापुरते पाहू नका	:	राजर्षी शाहू महाराज
२. अंगुलिमाल नावाच्या दरोडेखोराची धम्मदिक्षा	:	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर
३. राष्ट्रसंताची खंजिरी	:	बाबा आमटे
४. एस.ई.झेड. संकट की संधी	:	पुरुषोत्तम खेडेकर

घटक : २ आत्मकथनांचे सांस्कृतिक संदर्भ

१. झेप अवकाशी अग्निपक्षाची	:	डॉ.ए.पी.जे.अब्दूल कलाम
२. चालाल तर वाचाल	:	डॉ.अभय बंग
३. झुंज	:	रामराव झुंजारे
४. गालावरची गोंडे	:	रावजी राठोड

घटक : ३ मुद्रीत शोधन

मुद्रित शोधनाच्या खूणा, त्या खूणेचे नाव, तिचा अर्थ खूण कशी करावी याची प्रत्यक्ष उदाहरणे या बाबतच्या संकल्पना निट स्पष्ट व्हाव्यात आणि मुद्रित शोधनाच्या खूणांना अनुसरून काही उतारे विद्यार्थ्यांकडून प्रत्यक्ष तपासून घ्यावेत.

घटक : ४ स्थानिक भागातील लोकगीतांचे संकलन

विधी, ग्रामदैवते, कृषि-कर्मपर गीते, आदींचे संकलन आणि त्यांचा अन्वयार्थ लावण्याचा प्रयत्न.

B.A. I Life - Skill Curriculum

A : Job Oriented Soft Skills

प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्य

अभ्यासपत्रिका १ली कोड क्रमांक L-०१

प्रथम सत्र : २०११-२०१२

- मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन कौशल्य.
  १. बातमी : स्वरूप, लेखन, स्रोत.
  २. स्तंभलेखन : स्वरूप व प्रक्रिया
  ३. वृत्तपत्रासाठी जाहिरात लेखन
  ४. वृत्तपत्र आणि नियतकालिक यांसाठी मुलाखत.

B.A. I Life - Skill Curriculum

B: Value Oriented Courses

प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्य

अभ्यासपत्रिका २ री कोड क्रमांक L-०२

द्वितीय सत्र : २०११-२०१२ L-०२

- इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये
  १. आकाशवाणी आणि दूरचित्रवाणी यासाठी बातमीपत्रांची रचना.
  २. नभोनाट्य लेखन : तंत्र व स्वरूप
  ३. आकाशवाणी आणि दूरचित्रवाणीसाठी जाहिरात लेखन
  ४. दूरचित्रवाणीसाठी माहितीपट तयार करणे.

संदर्भ ग्रंथ :-

(प्रथम आणि द्वितीय सत्रासाठी उपयुक्त संदर्भ ग्रंथ)

१. आजच्या ठळक बातम्या : समिरण वाळवेकर
२. निवडक मुलाखती : भालचंद्र नेमाडे
३. व्यवहारिक मराठी : ल.रा.नसिराबादकर
४. व्यवहारिक मराठी (संपादन) : स्नेहल तावरे
५. एक पिक्चर रायटींग : प्रसन्नकुमार अकलूजकर
६. इंटरनेट पत्रकारिता : सुरेश कुमार

B.A. I : Major Curriculum

A : Major (core)

कथात्मक साहित्य : स्वरूप, संदर्भ आणि आकलन

अभ्यासपत्रिका १ ली

कोड क्रमांक C - ०१

प्रथम सत्र : २०११-२०१२

- १) बारोमास : सदानंद देशमुख
२) माझी काटे मुंबरीची शाळा : गो.ना. मुडघाटे
३) दात : सरदार जाधव

B.A. I : Major Curriculum

A : Major (core)

कथात्मक साहित्य : स्वरूप, संदर्भ आणि आकलन

अभ्यास पत्रिका ०२ री

कोड क्रमांक C- ०२

द्वितीय सत्र

१. प्रेषित : डॉ.जयंत नारळीकर
२. झाकोळ : नामदेव च. कांबळे
३. अग्निकाष्ट : बाबू बिरादार

संदर्भ ग्रंथ :-

(प्रथम आणि द्वितीय सत्रासाठी उपयुक्त संदर्भ ग्रंथ)

१. कादंबरी एक साहित्यप्रकार : हरिश्चंद्र थोरात
२. मराठी कादंबरी चिंतन आणि समीक्षा : चंद्रकांत बांदेवडीकर
३. मराठी सामाजिक कादंबरी : रविंद्र ठाकूर
४. कादंबरी विषयी : हरिश्चंद्र थोरात
५. सर्जनशोध आणि लिहिता लेखक : विलास सारंग

B : Major (Supportive)

C : Major (Applied / Innovative)

(अधारभूत पाठ्यक्रम व उपयोजित / उपक्रमशिल पाठ्यक्रम)

कथा : आशय आणि आविष्कार

अभ्यासपत्रिका १ ली कोड क्रमांक **S-01**

प्रथम सत्र: २०११-२०१२

१. 'वसप'	:	कृष्णा खोत
२. गारपीट	:	विलास सिंदगीकर
३. जन्म घेणे लागे वासनेच्या पोटी	:	रामराजे अत्राम
४. 'दुसऱ्या वर्षातला पहिला पाऊस'	:	प्रज्ञा दया पवार
५. दुसरा आईनस्टाईन	:	लक्ष्मण लोंढे
- उपयोजित / उपक्रमशिल पाठ्यक्रम (Applied / Innovative)
  - साहित्याची निर्मिती प्रक्रिया
कथा, कादंबरी, कविता, या वाङ्मय प्रकारांची निर्मिती प्रक्रिया, प्रक्रियानिहाय नीट समजावून घेणे. स्थानिक परिसरातील साहित्यिकांना बोलावून त्यांच्या साहित्यकृतींची निर्मिती प्रक्रिया प्रत्यक्ष त्यांच्या तोंडून उलगडून पाहणे. तसेच विद्यार्थ्यांकडून त्यांच्या जीवनातील विविध घटक, प्रसंग ऐकून घेऊन त्याद्वारे त्यांना साहित्य निर्मितीसाठी विशिष्ट वाङ्मय प्रकार समोर ठेवून प्रोत्साहित करणे वा तसा अवकाश प्राप्त करून देणे.

B : Major (Supportive)

C : Major (Applied / Innovative)

(अधारभूत पाठ्यक्रम व उपयोजित / उपक्रमशिल पाठ्यक्रम)

कथा : आशय आणि आविष्कार

अभ्यासपत्रिका २ ली कोड क्रमांक S-02

द्वितीय सत्र : २०११-२०१२

१. प्रसाद	:	निलम मानगावे
२. गाळ आणि फेस	:	गंगाधर गाडगीळ
३. शिल्प	:	मोनिका गर्जेद्रगडकर
४. घडत्या इतिहासाची वाळू	:	विलास सारंग
५. आपण माणसात जमा नाही	:	राजन गवस

● **उपयोजित / उपक्रमशिल पाठ्यक्रम (Applied / Innovative)**

● **साहित्यनिर्मिती प्रक्रिया :**

नाटक, आत्मकथने आणि रोजनिशी या वाङ्मय प्रकारांची निर्मिती प्रक्रिया प्रकारनिहाय नीट समजावून घेणे. स्थानिक परिसरातील साहित्यिकांना बोलावून त्यांच्या साहित्यकृतीची निर्मितीप्रक्रिया प्रत्यक्ष त्यांच्या तोंडून उलगडून पाहणे. तसेच विद्यार्थ्यांकडून त्यांच्या जीवनातील विविध घटना - प्रसंग ऐकून घेऊन त्या आधारे त्यांना साहित्यनिर्मितीसाठी विशिष्ट वाङ्मय प्रकार समोर ठेवून प्रोत्साहित करणे. वा तसा अवकाश प्राप्त करून देणे.

संदर्भ ग्रंथ :-

(प्रथम आणि द्वितीय सत्रासाठी उपयुक्त संदर्भ ग्रंथ)

१. कथा : संकल्पना आणि समीक्षा	:	सुधा जोशी
२. कथा : रूप आणि परिसर	:	म.द.हतकणंगलेकर
३. दर्जनात्मक लेखन	:	आनंद पाटील
४. रसग्रहण : कला व स्वरूप	:	गो.म.कुलकर्णी
५. कादंबरी :आस्वाद यात्रा	:	विजया राजाध्यक्ष
६. व्यवहारीक मराठी :स्वरूप मीमांसा	:	वसंत बिरादार
७. व्यवसायाभिमुख भाषिक लेखन कौशल्य	:	नरेंद्र मारवाडे